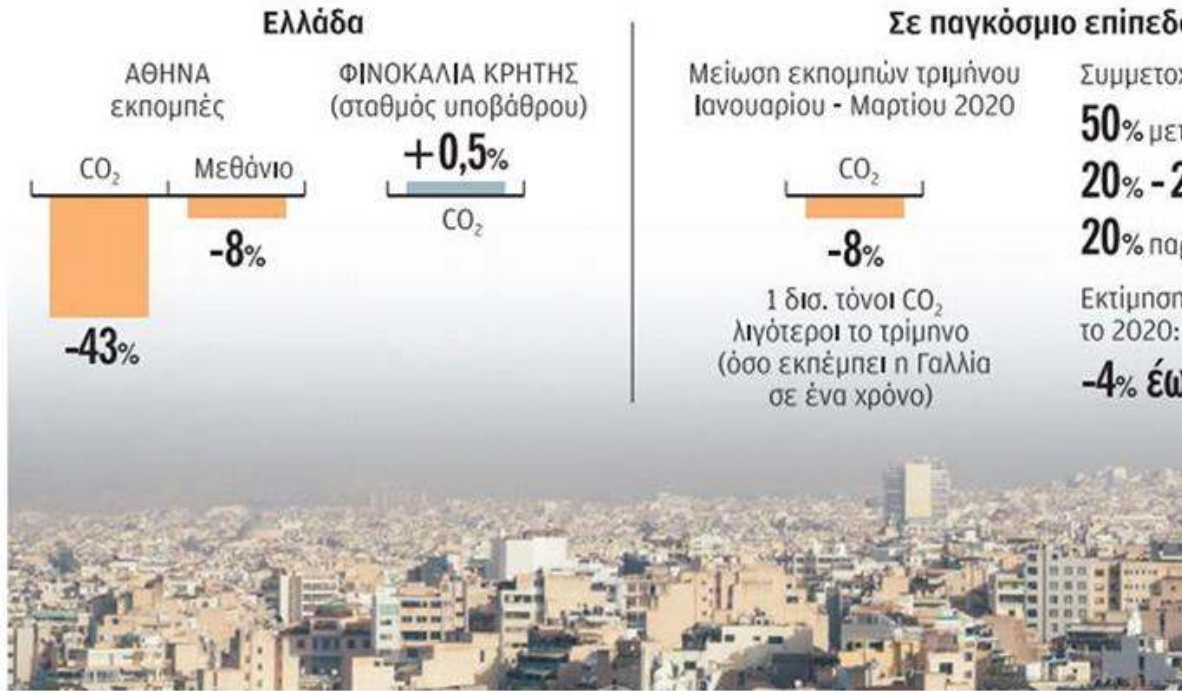

Η καραντίνα έδωσε πρόσκαιρη ανάσα στις μεγάλες πόλεις

Το lockdown έκανε καλό στο κλίμα, ερώτημα η συνέχεια

Επιτεύχθηκαν μειώσεις ανάλογες με τους στόχους που πρέπει να πιάσουμε για να κρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας των 1,5-2 βαθμών. Το ερώτημα είναι εάν αυτές οι θετικές τάσεις θα μεταβληθούν σε συστηματικές πολιτικές παρεμβάσεις.

ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ

Γιάννης Ελαφρός
07.06.2020 • 16:58

f _ t _ in

Μεγάλη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, παρατηρήθηκε διεθνώς την περίοδο των περιορισμών στην κυκλοφορία λόγω κορωνοϊού. Οι εκπομπές «περικόπηκαν» στην Αθήνα και σε πολλές πόλεις σε επίπεδα 50% ή και περισσότερο, κυρίως λόγω περιορισμού των μετακινήσεων Ι.Χ. αυτοκινήτων. Παρά τα (παράπλευρα)

οφέλη από την πανδημία, που δείχνουν ένα δρόμο για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, ο κίνδυνος επιστροφής στο business as usual παραμένει εδώ.

Τι έγινε στην Ελλάδα την περίοδο του lockdown, όσον αφορά τις συγκεντρώσεις των κύριων θερμοκηπικών αερίων, του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) και του μεθανίου (CH₄); Η ομάδα Ατμοσφαιρικής Φυσικής και Χημείας, του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Αστεροσκοπείου (ΕΑΑ) συγκέντρωσε την εικόνα από την Αθήνα, ενώ το Εργαστήριο Περιβαλλοντικών και Χημικών Διεργασιών του Πανεπιστημίου Κρήτης από τον σταθμό στη Φινοκαλιά του νομού Ρεθύμνου, που βρίσκεται μακριά από μεγάλα αστικά κέντρα. Η Φινοκαλιά χαρακτηρίζεται σταθμός υποβάθρου, καθώς καταγράφει τη μέση κατάσταση στην ατμόσφαιρα της ευρύτερης περιοχής, χωρίς να επηρεάζεται από κάποια πηγή εκπομπής αερίων. Η έρευνα αφορούσε την περίοδο από 23 Μαρτίου (που επιβλήθηκαν τα μέτρα αυστηρού περιορισμού της κυκλοφορίας) μέχρι τέλη Απριλίου.

Τι κατέδειξαν οι μετρήσεις; «Στον σταθμό υποβάθρου της Φινοκαλιάς συνεχίστηκε και την περίοδο των μέτρων η ανοδική τάση στις συγκεντρώσεις και των δύο θερμοκηπικών αερίων και μάλιστα με ρυθμό συγκρίσιμο της αντίστοιχης περιόδου του 2019. Όσον αφορά το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), η ετήσια αύξηση είναι τα τελευταία χρόνια 0,55%. Αυτές οι τάσεις είναι αποτέλεσμα αφενός της μεγάλης διάρκειας ζωής των θερμοκηπικών αερίων, που για το CO₂ φτάνει τα 100 έτη και για το μεθάνιο τα 20 έτη. Ισως παρατηρηθεί αργότερα η μείωση», λέει στην «Κ» ο κ. Νίκος Μιχαλόπουλος, διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Αστεροσκοπείου. Αποκαλύπτεται έτσι και το πόσο σύνθετο και δύσκολο στην αντιμετώπισή του είναι το φαινόμενο της κλιματικής απορρύθμισης.

Στην περίπτωση της Αθήνας, καταγράφοντας το ειδικό μερίδιο της πρωτεύουσας «βρέθηκε μια εντυπωσιακή μείωση στο διοξείδιο του άνθρακα, περίπου 43%, ενώ αυτή του μεθανίου ήταν χαμηλότερη κι έφτασε μόλις στο 8%», αναφέρει ο κ. Μιχαλόπουλος. «Τα στοιχεία για το μεθάνιο ήταν αναμενόμενα, καθώς δεν σχετίζεται με την κίνηση των οχημάτων», εξηγεί ο διευθυντής του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος. Αξίζει να σημειωθεί πως οι συγκεντρώσεις του μεθανίου, που συνδέεται και με τη χρήση φυσικού αερίου, παρουσιάζουν αυξητική τάση το τελευταίο διάστημα στην περιοχή (+1,5% σε ετήσια βάση). Οι ερευνητές του Αστεροσκοπείου συνέχισαν τη μελέτη μέχρι τα τέλη Μαΐου, με ανάλογα αποτελέσματα. Παρόμοια ήταν και η μείωση ρύπων που προέρχονται από καύσεις, όπως διοξειδίου του αζώτου (-45%) και μονοξειδίου του άνθρακα (-30%).

Ταυτόχρονα, την ίδια περίοδο καταγράφηκαν αξιοσημείωτες μειώσεις των εκπομπών σε πολλές μεγάλες πόλεις. Η έκταση των μειώσεων εξαρτάται από τον βαθμό που οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα οφείλονται στην κυκλοφορία των αυτοκινήτων, καθώς και από την ύπαρξη πράσινου. Έτσι, στο Παρίσι ο περιορισμός του CO₂ τον Μάρτιο άγγιξε το 70%, ενώ στη Νέα Υόρκη περιορίστηκε σε 10%. Σε ευρωπαϊκή έρευνα (με τη συμμετοχή του Εργαστηρίου Τηλεπισκόπησης και Εφαρμογών του ΙΤΕ), οι μειώσεις κυμάνθηκαν από 8% σε κατάφυτη γειτονιά του Βερολίνου έως 75% στο Ηράκλειο Κρήτης.

«Η περίοδος αυτή διαμόρφωσε καινούργιες συνθήκες σε πολλές πόλεις, καθώς με τον μεγάλο περιορισμό της κυκλοφορίας των Ι.Χ. αυτοκινήτων καθάρισε η ατμόσφαιρα και περιορίστηκαν πολύ οι ρύποι, ενώ ταυτόχρονα μειώθηκαν οι εκπομπές θερμοκηπικών αερίων. Δεν είναι τυχαίο πως πολλοί ανακάλυψαν το ποδήλατο, ενώ σε πολλές πόλεις σχεδιάζονται με γρήγορους ρυθμούς ποδηλατόδρομοι και ενίσχυση των μέσων μαζικής μεταφοράς. Αποτελούν εικόνες του μέλλοντός μας», σημειώνει ο κ. Μιχαλόπουλος.

Το ερώτημα είναι βέβαια εάν αυτές οι θετικές τάσεις θα μετατραπούν σε

συστηματικές πολιτικές παρεμβάσεις ή θα εξατμισθούν μόλις η οικονομική δραστηριότητα θα αρχίσει πάλι να ζεσταίνεται... Η πρόσφατη επιστροφή του μπουτλιαρίσματος στους δρόμους της Αθήνας, με τη συνεπαγόμενη αυξανόμενη ρύπανση, δεν αποτελεί καλό οιωνό.

Η εικόνα παγκοσμίως

Περίπου κατά 1 δισ. τόνους, όσο σχεδόν το μερίδιο της Γαλλίας, περικόπηκαν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα το πρώτο τρίμηνο του 2020 παγκοσμίως, ως αποτέλεσμα των περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού. Πρόκειται για μείωση 8% των εκπομπών σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Σύμφωνα με τον κ. Μιχαλόπουλο, στη μείωση συνεισέφεραν κατά 50% οι μεταφορές (κυρίως Ι.Χ.), κατά 20%-25% η βιομηχανία και κατά 20% η παραγωγή ενέργειας. «Οι εκτιμήσεις υπολογίζουν τη μείωση των εκπομπών για το 2020 από 4% έως 6%. Θα πρόκειται για μια μεγάλη πτώση, που αντιστοιχεί στον ρυθμό που πρέπει να έχουμε τα επόμενα χρόνια για να περιορίσουμε την άνοδο της θερμοκρασίας σε 1,5-2 βαθμούς Κελσίου, σύμφωνα με τη Σύνοδο του Παρισιού. Εχουμε έτσι και μια εικόνα των μεγάλων αλλαγών που απαιτούνται», σημειώνει ο διευθυντής του Ινστιτούτου Περιβάλλοντος του ΕΑΑ. Το ερώτημα είναι πώς θα επιτευχθεί αυτό. Και το 2009, λόγω οικονομικής κρίσης, είχε σημειωθεί μείωση των εκπομπών κατά 1,5% για να αυξηθούν την επόμενη χρονιά κατά 5%! Χρειάζεται συνολικό, βιώσιμο και κοινωνικά δίκαιο σχέδιο.